



BØK 3651 Strategisk økonomistyring

Studium

Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon (3. år)

Kursansvarlig

Pål Berthling-Hansen, Espen Skaldehaug

Institutt

Institutt for regnskap - revisjon og foretaksøkonomi

Semester

Se studieplan for aktuelt studium

Studiepoeng

7,5

Undervisningsspråk

Norsk

Innledning

Strategisk økonomistyring inngår i det bedriftsøkonomiske fagområdet og bygger på kunnskaper ervervet innenfor økonomistyring, finans, regnskap, mikroøkonomi og metode. Uttrykket "strategisk" er benyttet i kurstittelen for å understreke at kurset fokuserer på optimalisering i et flerperiodisk perspektiv. Målsettingen med kurset er å videreutvikle studentenes kunnskaper og ferdigheter innen analyse av bedriftsøkonomiske problemstillinger, for å gjøre dem i stand til å komme med anbefalinger til beslutninger til beste for virksomhetenes eiere. Kurset er case- og spillorientert. Metodene og teorien som anvendes i kurset er i all hovedsak kjente og tilegnet i tidligere kurs, men problemstillingene er mer komplekse, omfattende og delvis tverrfaglige. Excel vil bli benyttet som verktøy på problemstillinger knyttet til budsjettering, modellbygging, risikostyring og strategiske beslutninger, samt til analyser i forbindelse med et simuleringsspill

Læringsmål

Kunnskapsmål

Kurset er inndelt i 3 hoveddeler:

Del 1

I del 1 gjennomgår studentene et simuleringsspill der de skal tilegne seg, og videreutvikle, kunnskap innen budsjettering, markedstilpasning og optimering under begrenset kapasitet, samt modellering.

Kunnskapsmål del 1:

- Tilegne seg kunnskap om oppsett av resultat-, likviditets- og balansebudsjett.
- Forstå sammenhengen mellom resultat-, likviditets- og balansebudsjett.
- Forstå ulike varianter for beregning av marginalkostnad og marginalinntekt med utgangspunkt i regnskaps- og markedsdata.
- Forstå en-periodisk optimering på basis av marginalinntekt og marginalkostnad.

Del 2

I del 2 skal studentene løse tre cases der en flerperiodisk horisont legges til grunn. Case 1 tar for seg skillet mellom kontantstrøm og resultat, samt grunnleggende lønnsomhetsmetoder som nettonåverdi og internrente. Case 2 tar for seg arbeidskapital særskilt, mens tredje Case 3 tar opp problemstillinger knyttet til risiko og simulering.

Kunnskapsmål del 2:

- Forstå relevansen av kontantstrøm for beregning av flerperiodisk lønnsomhet.
- Foreta skattejusteringer av kontantstrøm og avkastningskrav.
- Forstå bruk av nettonåverdi og internrente, samt tolke innholdet av disse lønnsomhetsmålene.
- Forstå hvordan kontantstrømmer modelleres.
- Forstå hvordan arbeidskapitalbehov beregnes samt forstå ulike måltall. Eksempel: LG1, LG2 og CCC.
- Forstå betydningen av uttrykket relevant risiko og simulering.

Del 3

Del 3 er delvis basert på selvstudium. Her skal studentene øke sine kunnskaper innen bruk av regneark. Regneark inngår som verktøy i de andre to delene av kurset.

Kunnskapsmål del 3:

- Forstå hvordan ulike finansielle Excelfunksjoner kan benyttes som redskap under analyse eller som beslutningsgrunnlag. Eksempel:

- Netto nåverdi, internrente, målsøker- og problemløserfunksjonen
- Forstå hvordan øvrige Excelfunksjoner som eksempelvis SUM, IF (hvis), GOALSEEK (målsøker), SOLVER (problemløser) kan benyttes.

Ferdighetsmål

Etter endt kurs skal studentene kunne redegjøre for

- hvordan økonomiske verdier skapes og for hvordan disse kan beregnes
 - sammenhengen mellom ulike bedriftsøkonomiske beslutningsmodeller
- Eksempel:
- Sammenhengen mellom marginalinntekts-/marginalkostnadsteori og nåverdimetoden.
- hvordan man kan modellere bedriftsøkonomiske problemstillinger i Excel og hvordan man gjennom simulering kan vurdere effektene av endringer i modellenes parametere.
 - hvordan ulike virksomhetsbeslutninger påvirker resultatet, likviditeten og balansen.
 - hvordan man kan benytte en kontantstrømsoppstilling for å beregne finansieringsbehov.
 - bruk av flerperiodiske vurderinger knyttet til spesielt investeringsbeslutninger.
 - bruk av regresjonsanalyse i Excel til å estimere etterspørselsfunksjoner samt tolke resultater.
 - hvordan ulike virksomhetsbeslutninger påvirker resultatet, likviditeten og balansen.

Holdningsmål

Etter endt kurs skal studentene ha fått forståelse for styrker og svakheter med bedriftsøkonomisk modellering. Studentene skal ha innsett at modellering er svært viktig for å kunne belyse viktigheten av de ulike underliggende variablene, men samtidig skal de ha fått forståelse for at det er svært sjelden en økonomisk beslutningsmodell klarer å kvantifisere alle relevante beslutningsfaktorer i økonomiske tallstørrelser.

Forkunnskaper

Kurset forutsetter grunnleggende kunnskap i Excel og generelle kunnskaper innenfor økonomisk-administrative fag samt matematikk og statistikk tilsvarende det som inngår i de to første årene på Bachelorstudiet i Økonomi og administrasjon.

Obligatorisk litteratur

Bøker:

Winston, Wayne L. 2014. Microsoft Excel 2013 : data analysis and business modeling. Microsoft

Artikkelsamling:

Berthling-Hansen, P. og E. Skaldehaug. 2011. Artikkelsamling og case med løsningsforslag BØK 3651. Handelshøyskolen BI

Annet:

Berthling-Hansen, P. og E. Skaldehaug. 2015. Simuleringsspillet BRIEFCASE AS. BI Forlag

Anbefalt litteratur

Emneoversikt

Del 1: Simuleringsspill (40%)

- Marginal inntekt/marginal kostnad
- Optimal tilpasning med og uten kapasitetsbeskrankninger
- Strategiske (flerperiodiske) problemstillinger
- Regnskapsmodellering
- Praktisk bruk av problemløserfunksjonen

Del 2: Finansielle case (40%)

- Betydningen av arbeidskapital under verdimaksimering
- Uekte investeringer
- Modellbygging
- Simulering
- Relevant risiko
- Forholdet mellom risiko og avkastning under ulike eierstrukturer
- Sammenligning av kontantstrøm og regnskapstall
- Beslutningstrær som beslutningsgrunnlag

Del 3: Praktisk bruk av Excel (20%)

- Finansielle funksjoner
- Målsøker- og problemløserfunksjonen
- Regresjon
- Hvis – setninger
- Scenariefunksjonen

Dataverktøy

Studentene må aktivt benytte et regnearkprogram (Excel anvendes i kurset). Ved innsending av oppgaver kan det i tillegg til Excel være aktuelt å benytte et tekstbehandlingsprogram (f. eks. word). I den grad foreleser anvender oppgaver som ikke inngår i obligatorisk litteratur vil disse bli lagt ut på It's learning.

Læreprosess og tidsbruk

Kurset gjennomføres ved forelesninger (foreleserledet oppgavegjennomgang integreres i forelesningene), selvstudier (lesing av litteratur og øvelser/oppgaver) og gruppearbeid. Gruppearbeidet skjer gjennom fire innleveringer av beslutninger i forbindelse med simuleringsspill.

Kurset gjennomføres med 45 kurstimer fordelt på forelesninger og foreleserledet oppgavegjennomgang.

Anbefalt tidsforbruk:

Aktivitet	Timebruk
Deltakelse på forelesninger	45
Arbeid med pensumlitteraturen, oppgavearbeid og forberedelser til forelesninger	125
Simuleringsspill	25
Eksamen	5
Anbefalt tidsbruk totalt	200

BI Nettstudier

Nettlærer vil benytte It's learning for å publisere fagstoff, oppgaver og digitale læringsressurser, og studentene gis mulighet til å kommunisere med nettlærer og medstudenter. Det gjennomføres intensivundervisning på samlinger i starten av semesteret og før eksamen. Nettstudentene tilbys også en studieguide. Studieguiden skal være supplement til pensumlitteraturen ved å bidra med leseplaner, relevante arbeidsoppgaver, referanser og kommentarer til kursets pensum.

Anbefalt tidsforbruk:

Aktivitet	Timebruk
Deltakelse på forelesninger (helgesamlinger)	8
Arbeid med pensumlitteraturen, oppgavearbeid og forberedelser til forelesninger	162
Simuleringsspill	25
Eksamen	5
Anbefalt tidsbruk totalt	200

Ressursbruk

45 timer - forelesninger

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers individuell skriftlig eksamen.

Eksamenskoder(r)

BØK 36511 - Skriftlig eksamen, eksamen teller 100% for å oppnå karakter i kurset BØK 3651 Strategisk økonomistyring, 7,5 studiepoeng.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler inkludert BI-godkjent eksamenskalkulator. Under punktet eksamensinformasjon på studentportalen @bi, finnes det definisjoner av hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen. Legg særlig merke til bruk av kalkulator og ordbok (https://at.bi.no/NO/Pages/Exa_Hjelpemidler-til-eksamen.aspx).

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen tilbys hvert semester.

Tilleggsinformasjon